

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye a következő témában: A globalizáció szociális dimenziója – Az EU-politika hozzájárulása ahhoz, hogy az előnyök mindenki számára érezhetőek legyenek

COM(2004) 383 final

(2005/C 234/10)

2004. május 26-án az Európai Bizottság úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 262. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő kérdésben: A globalizáció szociális dimenziója – Az EU-politika hozzájárulása ahhoz, hogy az előnyök mindenki számára érezhetőek legyenek

Az EGSZB ide vonatkozó munkáival megbízott „Külkapcsolatok” szekció 2005. február 15-én elfogadta véleményét. Az előadók Tom Etty és Renate Hornung-Draus voltak.

A 2005. március 9-10-i, 415. plenáris ülésén (a március 9-i ülésen) az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 59 igen szavazattal, 15 szavazat ellenében, 2 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt:

1. Általános megjegyzések

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

1.1 üdvözlözi az Európai Bizottság A globalizáció szociális dimenziója – Az EU-politika hozzájárulása ahhoz, hogy az előnyök mindenki számára érezhetőek legyenek (COM(2004) 383 final) című közleményét, melyben azt boncolgatja, hogy az Európai Unió milyen specifikus szerepet tudna vállalni annak érdekében, hogy a globalizáció egy mindenki számára gyümölcsöző folyamattá váljon;

1.2 úgy véli, hogy figyelembe véve az alapvető és sikeres regionális integráció terén szerzett tapasztalatát és saját történelmét, az Európai Unió jelentősen hozzájárulhat a globalizáció szociális dimenziójának alakításához, ugyanakkor ezzel nem azt kívánja sugallni, hogy az egy minden részleteiben világszerte követendő modell lenne;

1.3 figyelembe veszi a 2004. december 17-én megrendezett különleges meghallgatás eredményeit, melyen jelen voltak az ILO, a Világbank és az IMF szakértői, hogy kifejtésük álláspontjukat saját szervezetük szerepéről a globalizáció szociális dimenziója vonatkozásában⁽¹⁾. Az EGSZB közzé fogja tenni a különleges ülésről készült jelentést és a felszólalók előadásait;

1.4 aláhúzza a globalizáció értékalapú megközelítésének jelentőségét a szociális piacgazdaság lényegét alkotó elképzelések vonatkozásában. Ide tartozik az egyéni felelősség, a jogi rendelkezések tiszteletben tartása, az egyén és a tulajdon tiszteletben tartása, az átláthatóság, a tisztesség, az emberi méltóság, az egyenlőség és szabadság, a szakszervezetek és a munkavállalók alapvető jogai, egészséges ipari kapcsolatok, nemre való tekintet nélkül általános hozzáférés az oktatáshoz és képzéshez és magas fokú szociális védelem. Ezekre épülnek az EU globalizációra vonatkozó szemléletének legfontosabb elemei:

– szilárd intézményi szerkezet,

⁽¹⁾ A meghallgatáson a következő szakértők vettek részt:

- Gerry Rodgers, integrációért felelős igazgató, ILO
- Dominique Peccoud, különleges tanácsadó, Külkapcsolatok és Partnerség, ILO
- Haleh Bridi, az európai intézményekbe kirendelt különleges képviselő, Világbanki hivatal
- Pierre Dhonte, az EU-ba kirendelt különleges képviselő, IMF

– hatékony közszolgáltatások és általános érdekű szolgáltatások,

– erős szociális és civil párbeszéd,

– humántőkébe való befektetés, és

– minőségi foglalkoztatás;

1.5 egyetért az Európai Bizottsággal abban, hogy a globális piacgazdaságnak számos jelentős előny köszönhető, és figyelemreméltó eredményességi potenciállal rendelkezik a gazdasági, politikai és szociális fejlődés tekintetében, valamint több és jobb munkahelyet teremtett. Ugyanakkor elfogadja A globalizáció szociális dimenziójával foglalkozó világbizottság (WCSDG) ténymegállapítását is, mely szerint ez ideig a piacnyitó intézkedések valamint a pénzügyi és szociális megfontolások kerültek előtérbe, elhanyagolva ezek szociális vetületeit, és ezek a szabályok és politikák egy olyan globális kormányzási rendszer eredményei, amely nem elég érzékeny a gyengébb gazdasági szereplők érdekeire és igényeire;

1.6 hivatkozik a Világbank nemrégiben készült tanulmányára,⁽²⁾ amely azt mutatja, hogy a piacok megnyitása és a gazdasági integráció hozzájárult azon fejlődő országok figyelemreméltó gazdasági előrelépéséhez, melyeknek sikerült belépnie a gyártók és szolgáltatók globális piacára. A Világban egy másik, 2003 februárjában készült, a jövedelmekben tapasztalt egyenlőtlenségek és a bérek terén történő hátrányos megkülönböztetések csökkentéséről, valamint a magasabb egységesítési arányok és szilárd ipari kapcsolatok eléréséhez szükséges jobb gazdasági teljesítményről szóló tanulmányával⁽³⁾ együtt, ez a tanulmány aláhúzza a gazdasági és szociális értékek közötti egyensúly érvét, melyet a WCSDG felvet, amikor a szegénység problémáját veszi nagytól alá a globalizáció folyamatában lévő világban;

⁽²⁾ Globalizáció, növekedés és szegénység: egy befogadó világgazdaság létrehozása, Világbank, Washington, 2002.

⁽³⁾ Uniók és kollektív tárgyalások. Gazdasági hatások egy globális környezetben, Világbank Washington, 2003.

1.7 kijelenti, hogy bár a globalizáció sok pozitív hatást váltott ki, a szegénység, amely közvetlenül összekapcsolható az informális gazdaság növekedésével, mint annak oka, és okozata is egyben, továbbra is az egyik leg súlyosabb kihívás marad a világon;

1.8 kijelenti, hogy a szegénységgel kapcsolatos problémák különösen jelen vannak azokban az országokban, amelyeket kirekesztettek a globalizációból: a világszerte összesen két milliárd, létminimum alatt élő ember elsősorban azokban az országokban található, amelyek nem vesznek aktívan részt a globalizációban, és az a veszély fenyegeti őket, hogy a világgazdaság peremén rekednek.

1.9 megerősíti, hogy még a gazdaságilag felemelkedő országok közé sorolható fejlődő országok is, amelyek magas gazdasági növekedést tudnak felmutatni, problémákkal küzdenek, és hogy a szegénységgel csak akkor lehet felvenni a harcot, ha az egyenlőtlenségek csökkennek, és versenyképes formális gazdaság alakul ki, valamint hatékony szociális politikák lépnek életbe;

1.10 támogatja a WCSDG jelentés egyik legfontosabb üzenetét, mely szerint a változás kiinduló pontja a nemzeti szint: a szociális fejlődésnek egy alulról felfelé irányuló folyamat keretében kell végbemennie, és minden intézménynek – nemzeti és helyi szinten egyaránt – rendkívül fontos szerepe van az integráció megkönnyítésében, és annak biztosításában, hogy több ember számára váljanak érzékelhetővé a globalizáció előnyei, és többen élvezzenek védelmet annak negatív hatásai ellen. a globalizáció gyümölcseinek egyenlő elosztása érdekében elengedhetetlen fontosságú, hogy erős, reprezentatív, független és felelős szereplők részvételével szociális és civil párbeszéd alakuljon ki minden országban és régióban;

1.11 a felelősségteljes helyi, nemzeti, regionális, és globális vezetés, amely az emberi jogok egyetemes nyilatkozatán és az ILO alapvető munkahelyi elvekről és jogokról szóló nyilatkozatán nyugszik, fontos alapja a kereskedelem liberalizációjának, a globális növekedésnek és a fejlődésnek. Az EGSZB támogatja az EU-t a az egész világra kiterjedő környezeti normák alapjának létrehozásáról folyó nemzetközi szintű viták ösztönzésében.

2. Külön megjegyzések: az EU-politikák hozzájárulása

2.1 Az EGSZB úgy véli, hogy az EU kulcs szerepet játszhat a globalizáció szociális dimenziójának támogatásában és elősegítésében. Aktívan elkötelezheti magát egy olyan politika folytatása mellett, amely képes meggyőzni a kormányokat egy egyenlő jogi és bírósági keret, a tulajdon jogok tiszteletben tartása, a költségvetés vita rendezés és szerződés végrehatás, az oktatáshoz és képzéshez való hozzáférés, megfelelően szabályozott pénzügyi intézmények és az ezekhez való hozzáférés, az egyenlő adórendszer és az emberi fejlődés központi szerepének felismerése szükségességéről. Ezeknek a céloknak a követése azonban, nem szabad, hogy a kereskedelem növekedéséhez vezessen, úgy, hogy az közben nem gyakorol hatást (vagy esetleg negatív hatással bír) a fenntartható fejlődésre, a pénzügyi piacok kiegyensúlyozott pénzügyi és szociális szabályozás nélküli liberalizációjára, a foglalkoztatás, oktatás és egészségügy

szerkezeti módosításait és szerkezetátalakítását vezérlő igazságtalan viszonyokra, és a minden országban – még az iparosodott országokban is – tapasztalható fokozódó méltánytalanságokra. Ha azonban az EU hatékonyan kívánja betölteni szerepét, akkor az Európai Bizottságnak és a tagállamoknak is figyelmesen meg kell vizsgálniuk saját politikai következetességüket a megfelelő területeken.

2.2 Az Európai Bizottság számos eszközt dolgozott ki, melyek az EGSZB álláspontja szerint alkalmasak arra, hogy előrelépést érjenek el a globalizáció szociális dimenziója terén. Ilyen eszközök a kétoldalú és regionális megállapodások, a fejlődés és külső együttműködés, a kereskedelempolitika, piaci hozzáférés biztosítása a fejlődő országok számára, a szociális fejlődésre irányuló magán kezdeményezések támogatása, és a globális szintű kormányzás elősegítése. Az EGSZB hivatkozik a fenti eszközökről megfogalmazott legfrissebb véleményeire (lásd a 2. függelék). Bár az EGSZB osztja az Európai Bizottság nézeteit az ezekben az eszközökben rejlő lehetőségekkel kapcsolatban, szeretné megjegyezni, hogy a többoldalú megállapodásokat tartja közülük legértékesebbnek. Az EGSZB hangsúlyozza, hogy az EU-nak folytatnia kell az ösztönzők bevezetését a dél-dél kereskedelem további elősegítése érdekében.

2.3 A kétoldalú és regionális megállapodások segíthetnek a fejlődés fokozásában a felelősségteljes kormányzás, a jogi rendelkezések, az emberi jogok és a demokratizáció terén. Az EGSZB támogatja a többoldalú/regionális megállapodások megtárgyalását az EU és kereskedelmi partnerei között, feltéve, hogy azok politikai, gazdasági, szociális és környezeti megfontolásokon nyugszanak, és a többoldalú kereskedelmi rendszert egészítik ki, illetve arra építkeznek. Előnyben kell részesíteni a végrehajtható megállapodásokat, amelyek nagy volumenű kereskedelmet ígérnek, és jelentős előnyökkel kecsegtetnek a piachoz való hozzáférés terén (árak, szolgáltatások és befektetés). Minden ilyen megállapodásnak teljes egészében meg kell felelnie a WTO rendelkezéseinek. Az EGSZB aláhúzza a megállapodások ellenőrzésére irányuló vita fontosságát, tekintettel a szociális dimenzióra gyakorolt hatásukra, és üdvözlőli azt az elképzelést, hogy nemzetközi szervezeteket – mint például az ILO – is fel kell kérni az ilyen folyamatban való részvételre.

2.3.1 Ezzel kapcsolatban az EGSZB érdeklődéssel jegyzi meg az Európai Bizottság szándékát, amely a kétoldalú megállapodásokban új, közös mechanizmusok létrehozására irányul, melyek célja a globalizáció szociális dimenziója szempontjából fontos aspektusok megvitatása és ellenőrzése – és amelyekbe más nemzetközi szervezetek is bevonhatók („közös kétoldalú megfigyelőközpontok”). Az ilyen eszközök hatékonyan demonstrálhatják a szabad és független szociális partnerek, valamint más érintett civilszervezetek – mint például gazdaszervezetek, fogyasztók és környezetvédelmi szervezetek stb. – felelősségteljes szerepét, és az EGSZB, amely ezeket a szervezeteket magában foglalja, felismeri a saját szerepét is az eszközökben, melyet a civil társadalmi szervezetek közötti határokon átnyúló partnerség szervezésében nyert tapasztalata segítségével játszhat – ideértve a fejlődő országokban különösen a Mercosurral, AKCS-vel és Euromeddel összefüggésben szerzett tapasztalatait⁽⁴⁾.

⁽⁴⁾ Az EGSZB-n belül található a világ különböző földrajzi régióihoz kapcsolódó ellenőrzési csoportok, konzultatív vegyesbizottságok, kereszctal- és kapcsolattartó csoportok.

2.4 Az EGSZB véleménye szerint, külön hangsúlyt kellene fektetni az „európai szomszédsági politikára” – úgy véli, hogy az EU keleti és déli szomszédaival való kapcsolat fokozását célzó megközelítés jelentősen hozzájárulhat ezen országok szociális fejlődéséhez, ha a regionális fejlesztés, a foglalkoztatás és a szociálpolitika is részét képezi az ilyen együttműködésnek. A csatlakozást megelőző időszakból, a tagjelölt államokkal való együttműködésből származó EU-tapasztalatok bizonyos pozitív hatásokat jeleztek a csatlakozó országokban.

2.5 Az emberi jogok betartásának ösztönzése (ideértve az ILO 87-es és 98-as számú egyezményében lefektetett munkáltatói, munkavállalói és szakszervezeti jogokat) és a demokrácia elősegítése harmadik országokban, elengedhetetlen a fejlődés és a demokrácia felgyorsításának érdekében. Szoros kapcsolat áll fenn a felelősségteljes kormányzás – ideértve a korrupció elleni harcot, a jogi rendelkezéseket, az emberi jogok védelmét és az alapvető szabadságokat – és az igazságszolgáltatás minősége között. Ebben az összefüggésben az EGSZB emlékeztet rá, hogy az emberjogi szerződések államok közötti megállapodások. Az általuk megfogalmazott kötelezettségek elsősorban az államokra vonatkoznak. Az Európai Bizottságnak arra kellene ösztönöznie a tagállamokat, hogy maximálisan tartsák tiszteletben ezeket a kötelezettségeket, és a nemzetközi párbeszédben arra kellene törekednie, hogy fokozza a tudatosságot az állam feladatai iránt, valamint emlékeztetnie kellene az államokat a szociális fejlődéssel kapcsolatos felelősségükre. Amint a nemzeti jogalkotásban, vagy más vonatkozó nemzeti rendeletekben megjelennek, a nemzetközi normák kötelezővé válnak a magán jogi személyekre, azaz az állampolgárookra és a vállalatokra egyaránt.

2.6 Ezeknek a prioritásoknak a külső együttműködésre és a fejlesztéstámogatásra is ugyanúgy vonatkozniuk kellene: A WCDSDG üzenetének lényege az, hogy a változás nemzeti szinten kezdődik. Az EGSZB úgy véli, hogy az átfogó, összefüggő fejlesztéspolitikán belül fontos egyedi kérdésekre összpontosítani

2.6.1 Ilyen prioritás lehet a tisztességes munka⁽³⁾, amelynek magában kellene foglalnia egy integrált foglalkoztatáspolitikai kidolgozását, melynek célja eredményes, fenntartható foglalkoztatás létrehozása, a munkavállalók szakképzettségének a jelenlegi és a kialakulóban lévő foglalkoztatási igényekhez történő igazítása, valamint a munkafeltételek javítása és az életszínvonal emelése. Az ilyen politikák eredményesebb és jobb munkahelyekhez vezetnek a gazdaságban, foglalkoztatást biztosítanak a munkanélkülieknek és az állami és a magán beruházásokat valamint a nemzetközi segélyeket a legeredményesebb területekre összpontosítják.

2.6.2 Az oktatást egy másik kiemelten fontos területként kellene kezelni: az oktatást a munkaerőpiac igényeihez kellene igazítani, és a kívánalmaknak megfelelő alapvető ismereteket és szaktudást kellene biztosítani. Aszociális partnereket és kormányokat is magában foglaló keretben az üzleti vállalkozásoknak meghatározó szerepük van a politikák körvonalázásában, ezenkívül rálátást adhatnak arra vonatkozólag, hogy a gazdaságnak várhatóan milyen szakképzési elvárásai lesznek rövid-, közép- és hosszútávon.

2.6.3 Végül, a szociális gazdaság, például a szövetkezetekhez hasonló szervezetek – melyek egyesítik a piaci szemléletet és a szociális megfontolásokat, és amelyek serkentőleg hatnak mind a gazdasági mind a szociális javak létrehozására – védelme elsősorban kell, hogy élvezzen a fejlődő országokkal történő együttműködésben és az ezen országoknak nyújtott támogatásban

2.7 A munkaerőpiac változó képének és jelenlegi realitásának megfelelő migrációs politikákat kell kidolgozni egy jogokon alapuló többoldalú keretben, az ENSZ migráns munkavállalók és családtagjaik jogainak védelméről szóló egyezménynek, valamint a gazdasági, szociális, politikai, kereskedelmi, munkaügyi, egészségügyi, kulturális, biztonság- és külpolitikai és fejlődési szempontok figyelembe vételével. Az EGSZB egyetért az ENSZ főtitkárának az Európai Parlament előtt 2004 januárjában elmondott véleményével, miszerint „Csak kooperáció útján – legyen az bilaterális, regionális, vagy globális – tudunk partnerkapcsolatokat felépíteni a fogadó és a származási országok között úgy, hogy az mindenki érdekét szolgálja; a bevándorlást a fejlődés motorjává tenni; hatékonyan küzdeni az embercsempészek ellen; és közös normákban megállapodni a bevándorlókkal szembeni bánásmódról és a bevándorlás kezeléséről”

2.8 A nemzetközi kereskedelem egyre fontosabb minden gazdaság számára, és meghatározó szerepe lehet a szegénység csökkentésében. Azon fejlődő országok esetének tanulsága, amelyek versenyképessé váltak a gyártás területén, azt mutatja, hogy a minőségen és nem az alacsony béreken alapuló viszonylagos előnyökön nyugvó pro-aktív, export vezette stratégia kialakítása elengedhetetlen az új export-képességek megteremtéséhez. Azonban a sikerhez szükség van a világgazdaságba történő stratégiai integráció párhuzamos folyamatára, melynek függvénye a nemzeti fejlesztési prioritások támogatása, ideértve a helyi fejlesztési kezdeményezéseket, melyek különösen fontosak, és amelyeket éppen ezért ösztönözni kell. Ennek a folyamatnak szociális dimenzióval kell bírnia. Ebben az összefüggésben külön figyelmet kell szentelni a (női) munkavállalók kizsákmányolásának a vámszabad zónák (EPZ) többségében. Az EGSZB úgy véli, hogy a megfelelő nemzetközi szervezetek összehangolt erőfeszítése szükséges a munkavállalók jogaival történő visszaélések megszüntetéséhez a vámszabad zónákban. Az Európai Bizottságnak az EU-tagállamokkal karöltve aktívan támogatnia kellene az ilyen erőfeszítéseket.

2.9 Az EU kereskedelem- beruházás- és fejlesztéspolitikájának teljes mértékben támogatnia kellene, az EU globális politikai célkitűzéseit, melynek a fenti politikák részét kellene, hogy képezzék. Az EGSZB támogatja az EU Általános Preferencia-rendszerének (GSP) célkitűzéseit, de felveti a kérdést, hogy a benne foglalt ösztönző rendszerek (környezeti, szociális és gyógyszer rendszerek) nem rónak-e túlzottan nagy bürokratikus terhet az importőrre, és ezáltal nem alkalmazzák őket széles körben a szegény országok és a kis vállalatok, akik elméletileg a legfontosabb kedvezményezettnek lennének. Az EGSZB arra buzdítja az Európai Bizottságot, hogy összpontosítson az ILO alapvető munkaügyi normái ratifikálásának, valamint a jogba és a gyakorlatba történő átültetésének elősegítésére a kedvezményezett államokban, valamint építse bele a 2005-ös felülvizsgálati intézkedésekbe annak kidolgozását, hogy hogyan lehet az

(3) vö.: „Tisztességes munka”, ILO

előnyöket maximálni a kedvezményezettek számára. A felülvizsgálatot a szociális partnerek és más érintett civil társadalmi szervezetek teljes bevonásával kell végrehajtani.

2.10 Az OECD multinacionális vállalkozásokra vonatkozó iránymutatásai tekintetében, az EGSZB azt javasolja, hogy az Európai Bizottság kezdeményezzen tudatosság növelő kampányokat annak érdekében, hogy ezt a fontos és hasznos eszközt jobban megismerjék a vállalatok és Európai Üzem Tanácsaik. Továbbra is fenn kell tartani önkéntes jellegét, de azoknak a kormányoknak, amelyek aláíró felek folytatniuk kell az iránymutatások támogatását és a multinacionális vállalatok általi betartatását. Erőfeszítéseket kell tenni annak megelőzésére, hogy a harmadik országokkal aláírt kereskedelmi megállapodásokkal való kapcsolatot a protekcionizmus új formájaként értékeljék. Az Európai Bizottságnak támogatnia kell az OECD arra irányuló erőfeszítéseit, hogy az iránymutatásokat a nem OECD tagok is tiszteletben tartsák. Ugyanez vonatkozik az ILO multinacionális vállalatokra és szociálpolitikára vonatkozó alapelvek tripartit nyilatkozatára.

2.11 A szociális fejlődésre irányuló magán és önkéntes kezdeményezések elősegítése tekintetében az EGSZB úgy véli, hogy az üzleti vállalkozások támogathatják a szociális fejlődés felgyorsítását. A vállalati szociális felelősség (CSR) mint fogalom, meghatározza, hogy a nemzeti és multinacionális vállalatok hogyan ültessék át a fenntarthatóság elvét üzleti gyakorlatukba. Az EGSZB ebben a kontextusban hivatkozni kíván a „vállalati szociális felelősség európai keretének elősegítéséről” szóló zöld könyvről megfogalmazott véleményére (CES 355/2002). A vállalati szociális felelősség nem csak a munkahely létrehozásáról és megőrzéséről szól; magában foglalja jobb munkahelyek kialakítását, melyek egészségesek, és biztonságosak, a fogyatékkal élők igényeinek figyelembe vételét, valamint az élethosszig tartó tanulás kultúrájának ösztönzését. A szociálisan felelős viselkedés azt is jelenti, hogy a vállalatok elkötelezve alkalmazzák a már meglévő szociális szabályokat, és partnerkapcsolat létrehozására törekednek az érintett résztvevőkkel.

2.12 A WCSDG üzenetének másik kulcsfontosságú eleme a kormányzás felelősségteljesebbé tétele mind nemzeti, mint globális szinten. A globális szint tekintetében az EGSZB egyetért azzal, hogy elengedhetetlen a nemzetközi szervezetek többoldalú rendszerének megerősítése. A globális szintű kormányzás kulcsa a különböző szervezet közötti fokozottabb, és több politikára kiterjedő együttműködés, melynek hatékonyabbnak kell lennie, jobb finanszírozásra kell épülnie, fogékonyabbnak és érzékenyebbnak kell lennie és el kell kerülnie az ismétlődéseket és a rossz vezetést. A nemzetközi szervezetek döntéshozó szervein belül az EU tagállamoknak sürgősen ki kell állniuk e folyamat felgyorsítása mellett. Meg kell jegyezni, hogy ha az együttműködésről és a koherenciáról van szó, a tagállamok szerepe legalább ugyanolyan fontos, mint az Európai Bizottságé. Az EGSZB szívesen látott volna több ajánlást erre vonatkozólag a közleményben. Az Európai Bizottság és a tagállamok együttműködése több figyelmet érdemel a politikák kidolgozása során, a megfelelő nemzetközi fórumokon. Elengedhetetlen fontosságú, hogy az EU teljes erőbedobással lépjen a nemzetközi kormányzás színterére. A tagállamoknak fokozniuk kell az együttműködést, tökéletesíteniük kell javaslataik és tevékenységeik előkészítését a nemzetközi intézményekben, és egyeztetniük kell álláspontjukat.

3. Következtetések és ajánlások: az út előre

3.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a globalizáció szociális dimenziójának elősegítésére az EU számára létezik egy belső és egy külső dimenzió.

3.2 A belső dimenzió az EU abbéli képességében rejlik, hogy meg tud-e birkózni a strukturális reformmal: az EGSZB úgy véli, hogy a lisszaboni folyamat sikere a kulcsa az EU által a globalizáció szociális dimenziójához nyújtott specifikus politikai hozzájárulás sikerének. Csak ha már a tagállamoknak sikerült végrehajtaniuk a szükséges szerkezeti reformokat – a gazdasági fejlődés, foglalkoztatás és szociálpolitika kölcsönös megerősítése által, valamint a gazdasági és szociális kohézió megvalósításával – akkor válhat az Európai Unió mértékadóvá globális szinten. Az EU-nak további erőfeszítéseket kell tennie arra, hogy túllépjen a mai EU-kereskedelempolitikában fennálló protekcionista tendenciákon, melyek különösen jellemzőek a mezőgazdaság, és, különösen a feldolgozott termékek tekintetében, és elő kell készítenie az utat egy exporttámogatások nélküli kereskedelempolitika számára. Ezenkívül, az Európai Uniónak és tagállamainak aktívan állást kell foglalniuk döntő fontosságú reformok mellett a tartósan magas munkanélküliség és a demográfiai öregedés okozta kihívások leküzdésére. Annak érdekében, hogy a foglalkoztatás szintje fenntarthatóan növekedjen, a szociális védelmi rendszer és a társadalombiztosítási rendszer reformja elengedhetetlen; e reform célja pedig a munkavállalás ösztönzésének fokozása és a nem bérjellegű munkügyi kifizetések csökkentése. A rugalmas munkafeltételek ugyanolyan fontosak, mint az ezen feltételek szerint dolgozó emberek megfelelő védelme, és a humántőkébe való beruházás. Emellett szükség van új cselekvési politikákra is a gazdasági bevándorlás területén, az Európai Tanács szaloniki ülésén tárgyalt, valamint az Európai Bizottság és az EGSZB által is javasolt formában. Ezeket a reformokat nagyon körültekintően kell kidolgozni, együttműködve a munkaadókkal és a szakszervezetekkel.

3.3 Az EGSZB szeretné felhívni a figyelmet a Világgazdasági Fórum nemrégiben készült, globális versenyképességről szóló 2003-2004-es jelentésére, amely megállapítja a skandináv országok figyelemreméltóan jó teljesítményét. Ezeknek az országoknak egy részről erős hagyományaik vannak a szociális piacgazdaság terén, ugyanakkor sikerrel hajtották végre a szerkezeti reformokat, amelyek elengedhetetlenek a szociális piacgazdaság alapvető elveinek fenntartása szempontjából. Ez azt bizonyítja, hogy az európai szociális modell a sikeres strukturális reformok alapjául szolgálhat.

3.4 A külső dimenzió esetében arról van szó, hogy az EU-nak vezető szerepet kell betöltenie a többoldalúság és a globális kormányzás jelentőségének hangsúlyozásában. A legfontosabb kérdés a nemzetközi szervezetek rendszerének megerősítése az ENSZ-rendszeren belül, valamint következetesebb politika elősegítése ezen intézmények között, valamint a Bretton Woods-i intézményekkel és a WTO-val. Az EU-nak különösen el kellene köteleznie magát a meglévő szociális normák – pl. az ILO alapvető munkügyi normája, a tisztességes munka mint globális cél, valamint az ENSZ emberjogi egyezményei – megerősítése mellett. Azon kellene munkálkodnia, hogy ezeket a normákat az ENSZ tagállamaiban mind a jogba, mind pedig a gyakorlatba átültessék. Biztosítani kellene a szociális dimenzió és a tisztességes munka jobb beépítését a külső együttműködésre irányuló programjaiba. Az EU tagállamoknak növelniük kellene a fejlesztéstámogatást.

3.5 Ebben az összefüggésben az EU-nak szerepet kell játszania a munkaadói szervezetek, szakszervezetek és más érintett civil társadalmi szervezetek nemzetközi pénzügyi és kereskedelmi szervezetekben – mint például az IMF, a Világbank és a WTO –történő hivatalos képviselőinek elősegítésében, és a velük való konzultáció ösztönzésében. Az OECD olyan példákat mutathat erre ezeknek az intézményeknek, amelyek több éven át bizonyították hasznosságukat.

3.6 Az Európai bizottságnak és a tagállamoknak, szoros együttműködésben, komolyan meg kellene fontolnia a WCSGD gazdasági és szociális biztonsági tanács felállítására irányuló javaslatát. Ez az egyik legjelentősebb javaslata a valódi globális szintű vezetés biztosítására, mivel felismeri a gazdasági és szociálpolitika következetes egyensúlyban tartásának szükségességét az elfogadott célok elérése érdekében. Ezenkívül, megfelelő figyelmet kellene szentelniük az ENSZ ECOSOC potenciális, ám a gazdasági és szociális téren a globális politika koordinációjában még ki nem alakult, pontos szerepének reformjára és megerősítésére irányuló komoly erőfeszítésekre. Ha az ECOSOC szerepe valóban megnövekedne, az EGSZB meg fogja találni a módját, hogy Európa szervezett civil társadalmának hangját jobban halassa az ECOSOC-on keresztül az ENSZ-rendszeren belül.

3.7 Az Európai Bizottságnak és a Miniszterek Tanácsának meg kell érteniük a WCSGD üzenetét, mely szerint a tisztességes munka a szegénység megszüntetésének elengedhetetlen eszköze. Támogatniuk kell, hogy a tisztességes munkát mint globális célt, az ENSZ fontolóra vegye a Milleniumi Nyilatkozat és a Milleniumi Fejlesztési Célok felülvizsgálata során.

3.8 A WCSGD egyik legfontosabb üzenete, a nemzetközi pénzügyi intézmények, a WTO és az ILO következetes politikáinak kidolgozására és koordinációjára irányuló, a kormányokhoz intézett sürgős felhívás. Az ilyen együttműködés és következetesség egyik alapfeltétele, hogy ugyanazt a lépést vállalják fel a kormányok nemzeti szinten. Véget kellene vetni annak a gyakorlatnak, hogy az IMF képviselői elsősorban a pénzügyminisztériumoktól, a WTO-ban a kereskedelmi vagy gazdasági minisztériumoktól, és az ILO-ban pedig a munkaügyi, szociális és foglalkoztatási minisztériumoktól kapják utasításukat. Az EGSZB határozottan azt javasolja, hogy az Európai Bizottság, valamint a Miniszterek Tanácsa vegye fontolóra azt az elképzelést, hogy azon tagállamok kormányai, ahol létezik gazdasági és szociális tanács, kérjék ki a véleményét az együttműködés és koherencia megvalósításának lehetőségéről és módjairól nemzeti szinten. Azon tagállamok kormányai, ahol nem működik gazdasági és szociális tanács, kikérhetik a országuk legrepresentatívabb munkaadói szervezeteinek és

szakszervezeteinek véleményét, illetve alkalmazhatják a meglévő konzultációs gépezetet, melynek keretében a civil társadalom részt vett az ENSZ szociális csúcstalálkozójának és szociális csúcstalálkozó+5 konferencia előkészítésében.

3.9 Az Európai Bizottság, a tagállamokkal szoros együttműködésben, még tovább léphet az ILO és a WTO közötti (és az ILO és IMF és az ILO és a Világbank közötti) hatékonyabb párbeszéd elősegítésében, mint azt a közlemény 5.5. pontjában javasolja. A WTO – amely eddig erősen ellenezte azt az elképzelést, hogy figyelmet szenteljen a megbízása kereteibe tartozó politikák szociális dimenziójának – az IMF és a Világbank, a tagállamoktól kapott megbízás alapján, elképzelhető, hogy koordinációs szervezetet hoz létre az ILO-val, mely által a szociális dimenzió beépítése a szervezetek munkájába, valamint a fejlődés nyomon követése biztosítható lenne. A WTO textiltermékekre és ruházatra vonatkozó megállapodásának lejártával például, 2004 végén, számos textilterméket exportáló ország az alkalmazkodás akut problémájával és jelentős számú munkahely elvesztésével néz szembe. Tekintettel az ügy jelentőségére, nyilvánvaló az alkalom a politikai koherencia kezdeményezés felvállalására, mégpedig minden érintett ügynökség – a WTO, a Világbank, az IMF, az ILO és más érintett ENSZ ügynökségek – bevonásával. Számolva a szociális és gazdasági hatásokkal, javaslatokat kell tenni az érintett kormányok által foganatosítandó intézkedésekre, melyeket nemzetközi támogatással kell alátámasztani.

3.10 Az EU-nak, saját, 2004. októberi példájára alapozva, továbbra is ösztönöznie kell az alapvető munkaügyi szabványok mint referencia pont beépítését a WTO tagállamok időszakos kereskedelempolitikai felülvizsgálataiba. Az EGSZB úgy gondolja, hogy helyénvaló lenne, ha képviseltetné magát az Európai Bizottság kereskedelempolitikai felülvizsgálatba küldött delegációjában. Az Európai Bizottságnak ezenkívül ösztönöznie kellene legfontosabb kereskedelmi partnereit, hogy végezzenek hasonló kereskedelempolitikai felülvizsgálatokat.

3.11 Az EGSZB úgy véli, hogy bár a WCSGD elképzelése egy ENSZ globalizációs politikai fórum létrehozásáról – a többoldalú rendszer ügynökségei és más, a globalizáció szociális dimenziójában érdekelt szervezetek, csoportok és egyének részvételével – érdekes, a jelenlegi feltételek mellett túl nagyra törő projekt lehet. Csak amikor a kormányok komolyan megkezdtek politikáik koordinációját és koherenciájának fokozását a nemzetközi pénzügyi intézményekben, a WTO-ban, és az ILO-ban, és ha, és amikor ennek alapján megkezdődik a jobb együttműködés ezen nemzetközi intézmények között, akkor jön el az ideje a javaslat komoly megfontolásának.

Brüsszel, 2005. március 9.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság

elnöke

Anne-Marie SIGMUND